

soliū periculi non videtur posse in universum damnari actus ille, tum quia tale periculum non videtur semper esse proximum et morale; tum etiam quia non videtur esse aequalē hoc periculum in omnibus hominibus; unde aliqui possunt non temere sperare se bene usuros hac opulentia divitiarum, si eis concedatur. Tum præterea quia multæ sunt actiones, vel negotiationes humanæ, ut mercatura, et similes, in quibus inest hujusmodi periculum, et nihilominus non est intrinsece malum illas exercere, et huic se committere pericula; ergo simile quid desiderare, aut petere absolute, non est per se intrinsece malum ratione periculi. (Vide Ambr., serm. 22 in Ps. 118, circa illa verba: *Appropinquet oratio mea in conspectu tuo, Domine.*)

15. *Illa bona desiderare non licet ratione periculi.* — Dico ergo hunc orandi modum non excludi a nobis tanquam per se ac intrinsece malum, sed tanquam periculosum, ac propterea vitandum. Supponimus enim, quoad habitualē dispositionem et intentionem, semper retineri animum non ita volendi hæc bona, ut, etiamsi nocitura sint animæ, sibi ea donari quis velit; nam hoc jam esset in eis ponere ultimum finem, et a fortiori nullo modo ea referre in Deum, ac verum ultimum finem, et ideo illa sic petere grave esset crimen. Unde, eo ipso quod quis appetit hæc bona cum hac affectus moderatione, ut propter bonum usum illa velit, et cum intentione ac spe cavendi periculum quod in eis est, virtualiter vel saltem habitualiter retinet animum nolendi illa. si animæ nocitura sint. Tunc ergo dici potest talis oratio habere quasi intrinsecam et innatam conditionem, ut supra notavimus; et nihilominus nunc addimus, quando oratio est de hujusmodi bonis temporalibus (quæ generali nomine superflua dici possunt), ut convenienter fiat, addendam esse aliquam expressam conditionem ex parte orantis, ad moderandum et continentendum ejus affectum. Quod si quis aliter illa petat, non statim illum damnamus, nec peccare dicimus; credimus tamen non sine periculo ita orare, et talem orandi modum esse non parvum indicium nimii affectus ad talia temporalia bona, qui raro erit vacuuus omni culpa. Quin etiam addimus petitio nem talium bonorum ex definito affectu ac desiderio, quantumvis addatur conditio, imperfectam esse; quia desiderare hæc bona temporalia non est de se perfectionis opus, cum Christus Dominus consuluerit ea relinquare et contempnere.

CAPUT XVIII.

AN ORANDO PRO TEMPORALIBUS BONIS PETAMUS A DEO ALIQUAM GRATIAM, ET PROPTER CHRISTUM.

1. *Difficultatis ratio.* — Est ad explicandum difficile in hac oratione de temporalibus bonis, quidnam a Deo petamus. Ratio difficultatis est, quia per orationem non possumus postulare a Deo dona naturæ, sed gratiæ; at hæc temporalia bona, licet sint dona Dei, non tamen sunt gratiæ, sed naturæ. Major colligitur ex Hier. et Aug., et Conciliis ac Patribus, quatenus ex oratione colligunt veritatem ac necessitatem gratiæ. Unde quia Pelagius dicebat bona opera fieri per vires naturæ, absque donis gratiæ, intulerunt Patres, ex errore Pelagi sequi non esse orandum Deum pro bonis operibus; quæ collectio non esset bona, si Deus esset orandus non tantum pro donis gratiæ, sed etiam pro donis naturæ. Hanc doctrinam Patrum supponimus ex materia de Gratia, et est clara apud Hieron., Epist. ad Ctesiphontem, et libro contra Pelagianos, fere a principio; et Augustin., lib. de Perfectione justitiae, circa finem, in ultima responsione, et lib. de Natura et grat., c. 18, et in Epist. 107, et in 90, cui subscripti ali etiam Episcopi Africæ, et in 91, quæ est responsio Innocentii, et habetur inter Epistolæ ejus, estque 23. Idem Cœlestinus, Epist. 1 ad Episcopos Galliæ, cap. 9. Quod autem temporalia bona non pertineant ad ordinem gratiæ, sed naturæ, videtur per se notum. Unde explicatur et augetur in hunc modum difficultas; quia hæc temporalia bona proveniunt ex naturalibus causis cum generali concursu Dei; quando ergo illa petimus, aut miraculum petimus, aut solum postulamus quod per communem cursum causarum nobis proveniant. Primum dicere nimium est, quia ordinarie, et sine peculiari inspiratione et dono fidei non sunt postulanda miracula, esetque tentare Deum, tam frequenter miraculum petere. Secundum autem nimis parum est, quia causæ secundæ necessitate quadam naturali agunt, et Deus præbet illis concursum ad modum naturæ; nam, licet per actum simpliciter liberum concurrat, tamen ex lege est quasi naturalis concursus, adeo ut sit miraculum illum suspendere. Cum autem hæc bona petimus, non solum postulamus ut Deus non auferat concursum suum, vel ne miraculose faciat ut eis privemur. Difficile ergo est declarare quid petamus; quia inter illa duo non videtur dari

CAP. XVIII. UTRUM PETENDO BONA TEMPORALIA, PETATUR ALIQUA GRATIA.

69

medium, quia immutare ordinem naturæ ad conferenda hæc bona, miraculosum est.

2. *Nonnulli dicunt temporalium bonorum collationem per generalem Dei concursum et providentiam in oratione postulari.* — In hac difficultate varii dicendi modi insinuantur ab auctoribus. Unus est, per hanc orationem solum postulari a Deo, ut ea nobis conferat suo generali concursu et providentia. Ita sentit Sot., lib. de Nat. et grat., c. 21, ad 2 arg. Gregorii, circa finem: *Petimus (inquit) a Deo pluviam, et alia benigna tempora et temporalia, quæ tamen per causas secundas solo generali adjutorio elargitur nobis.* Et hoc modo ait ibidem esse agendas Deo gratias pro quoquaque bono morali, etiamsi interdum mere naturale sit, et absque gratia fiat. Unde consequenter significat esse in oratione petendum adjutorium ad bonum opus morale, vel ad opus artis aut scientiæ, etiamsi tantum sit adjutorium naturæ, et non gratiæ. Idem sentit Vega, Opusc. de Justificatione, q. 12, ubi ait hæc temporalia, quamvis pellantur, non concedi, nisi per communem cursum naturæ, et generalem concursum Dei, et nihilominus peti debere, quia simpliciter sunt beneficia Dei, et plus ipse in eis operatur quam nos; et quamvis paratus sit ad dandum suum concursum, tamen simpliciter non debet illum ex justitia; possetque illum non dare, ideoque merito vult ut a nobis postuletur, et ut petendo recognoscamus esse hoc Dei beneficium.

3. *Objectioni occurritur.* — Quod si objiciatur hoc modo enervari rationem Patrum ex oratione sumptam contra Pelagium, responderi potest imprimis, verisimile esse Pelagium negasse non solum necessitatem gratiæ, sed etiam necessitatem concursus divini ad bona opera libera, ideoque voluisse illa omnino esse nostra, et nullo modo beneficia Dei nisi in radice, quatenus dedit naturam vel voluntatem; ita enim significat Hieronymus, dicta Epistola ad Ctesiphontem, et interdum Aug. Et ideo ex illa ratione hoc solum contendunt Hieron. et Aug., nostram voluntatem non sufficere ad opera bona; nam si sola nostra voluntas sufficeret, non esset cur oraretur Deus, ut Augustinus supra dixit; oratur ergo Deus, quia ipse est principalis auctor cujuscunq; boni. Quomodo autem sit auctor hujus vel illius boni, ex illa sola ratione discerni non potest, sed aliis principiis, vel testimoniis Scripturæ utendum est, quæ Sancti non omitunt.

4. *Ille dicendi modus non plene rem explicat.*

— Nihilominus non acquiescit animus in hoc modo dicendi. Primo, quia negari non potest quin aliquo modo infirmet rationem Patrum, filique responsio preter intentionem eorum; nam ex oratione immediate concludunt necessitatem gratiæ. Eo vel maxime, quod valde incertum est an Pelagius negaverit generalem concursum Dei; saltetque non legimus Concilia aut Patres facere in hoc magnam vim contra Pelagium, sed ut doceant et ostendant necessitatem adjutorii divini superantis naturam. Præterea ratio superior facta non parum me movet, quia non petimus a Deo solum ut præbeat generalem concursum, quem negare miraculum esset. Sicut enim non semper postulamus ut miraculum faciat, ad dandum nobis hujusmodi bona, ita non tantum postulamus, ne per miraculum nos illis privet. Item, exemplis hoc facile ostendi potest, si unusquisque per reflexionem suam recogitet qua intentione hæc petat. Quando enim peto a Deo vitæ conservationem, non solum peto ut Deus non suspendat proprium suum influxum, quo me conservat; jam enim scio Deum non esse suspensurum illum ex se, nec de hoc quisquam est sollicitus; peto ergo alium modum conservationis et protectionis Dei. Similiter quando petimus ut in bello inimici Ecclesiæ dexteræ Dei potentia conteratur, non solum petimus ut concurrat generali concursu cum nostris militibus, vel cum hostibus non concurrat, miraculo modo; nam illud prius parum est, et supponitur potius quam petatur; posterius vero nimis est inusitatum; aliud ergo petimus.

5. *Bona temporalia esse petenda ut conducent ad gratiam, docent aliqui.* — *Hic etiam dicendi modus non omnino solvit difficultatem.*

— Dicunt ergo alii bona temporalia non esse petenda a Deo, nisi quatenus ad veram gratiam pertinere possunt. Quamvis enim hæc bona secundum se spectata naturalia sint, tamen quatenus possunt esse instrumenta virtutis, et ad salutem æternam obtinendam deservire, ad ordinem gratiæ elevantur, unde sub ea ratione cadere possunt sub meritum justorum. Quia igitur hæc bona humana, sive externa, sive corporis, sive intellectus (quantum ad naturales scientias et artes), non sunt postulanda a Deo, nisi quatenus ad æternam gloriam referuntur et prosunt, ideo non pertinentur nisi sub ratione gratiæ. Sed, licet hoc ex parte verum sit, non evacuat totam difficultatem propositam; nam imprimis ut hec

bona honeste petantur, satis est ut propter finem honestum pertinentem ad commoditatem naturae recta ratione regulatam petantur, ut supra dictum est; ergo tunc non petuntur ut dona gratiae, sed tantum ut naturalia beneficia. Dicit aliquis, eo ipso quod non excluditur supernaturalis finis, in ipsa petitione includi, quia ex divina ordinatione et providentia omnia haec bona dantur, et preparantur hominibus propter illum finem. Sed hoc non satisfacit, quia illa relatio in supernaturalem salutem tenet se ex parte Dei, non vero ex parte hominis potens talia bona, quia quantum in se est non aliter illa petit, quam si tantum deservirent ad naturalem felicitatem; ergo licet illa, ut sunt sub tali relatione, ex parte Dei ad supernaturalem providentiam pertineant, et ut sic participant rationem gratiae per quamdam extrinsecam denominationem, tamen, ut cadunt sub talem orationem, non petuntur ut dona gratiae, sed solum ut beneficia naturalia. Sicut in tractatu de Prædestinatione diximus, quod licet bona complexio aut educatio accommodata ad virtutem possit esse effectus prædestinationis, et ut sic habeat rationem gratiae, nihilominus naturale opus, ut procedens ab illa complexione, non est ex illo capite effectus gratiae, sed naturae, quia non est ab illa complexione, ut est sub tali relatione, sed tantum secundum se. Sic ergo in praesenti, qui petit illa bona secundum se spectata, et non ut sunt sub tali relatione divina, simpliciter petit bona naturae, non dona gratiae.

6. *Non expeditur etiam difficultas, licet sub illa relatione talia bona petantur.* — Et præterea, sive petantur hoc imperfecto modo, sive alio excellentiori, ex virtuali, vel etiam ex formalis relatione ad finem supernaturalem, vel etiam sub expressa conditione, si ad illum finem profutura sint, et non aliter, adhuc manet difficultas posita, quomodo per hanc orationem petatur aliquid supernaturale, vel quod sine auxilio supernaturali haberi non possit. Hoc enim Patres videntur requirere in materia orationis, seu ex parte rei postulatae. Quod autem ad hoc non sufficiat relatio in finem supernaturalem, probatur, quia per hanc orationem non petitur relatio in illum finem, sed haec potius supponitur, et solum postulatur effectio talis boni, quae naturalis est. Assumptum declaratur, quia vel haec relatio consideratur ex parte Dei, et sic omnes credimus et supponimus, sicut Deus creavit hominis naturam propter illum finem, ita etiam

præparasse illi haec subsidia naturae, ut ad eundem finem illi deservirent. Si vero consideretur relatio illa ex parte hominis potens, cum supponatur petere illa bona propter talis finem, jam supponitur receperisse gratiam ad desiderandum et petendum illa bona sic relata, et non aliter; ergo non est hoc quod postulatur.

7. *Propositæ difficultatis enodatio.* — Dicendum ergo videtur, in petitione horum bonorum, si ex fide et gratia oriatur talis oratio, ut nunc supponimus, non solum postulari a Deo ut ea nobis conferat, concurrendo generali modo cum causis secundis naturalibus, etiam in ordine ad finem supernaturalem, sed etiam ut nobis cum effectu conferat talia bona, si nobis profutura sunt ad salutem, vel saltem si nocitura non sunt, etiamsi necessarium sit Deum illa nobis procurare per specialem aliquam providentiam, qualem ipse novit magis accommodatam. Hoc videtur milii satis probari ex dictis circa alias sententias; nam revera incredibile est quod solum petamus generalem concursum, ut mihi probant omnia quae adduxi; et ex intentione Ecclesiæ, et communi sensu fidelium id satis constare videtur. Præterea hoc modo salvatur ratiocinatio Patrum contra Pelagium; quia omnis specialis providentia Dei ultra concursum naturae debitum, gratia dici potest, præsertim in hoc statu, in quo tota haec providentia ad supernaturalem salutem refertur, de quo plura dicemus cap. sequenti.

8. *Objectio respondetur.* — *Quomodo Ezechias oraverit, quando petit salutem a Domino.* — Nec vero hinc sequitur per has orationes semper a Deo postulari miracula (huius enim tantum objectioni superest respondendum); negamus autem hanc illationem. Primo, quia non semper specialis vel extraordinaria providentia continet miraculum, quia non est necesse ut per illam fiat aliquid contra debitum naturae, sed satis est quod fiat aliquid ultra debitum. Et similiter, necessarium non est ut fiat aliquid contra ordinariam legem, imo nec præter totam legem ordinariam universalis providentiae Dei, sed solum ut fiat aliquid ultra legem debitam huic vel illi naturae particuliari. Quod ita potest breviter declarari: nam haec naturalia beneficia, ut sunt pluviae, congrua tempora, victoria in humano bello, aptitudo ad scientias, et similia, licet per se pendeant ex causis naturalibus, vel objectis, et aliis principiis, tamen concursus ipsarum causarum pendet ex variis

motibus, qui sine miraculo possunt a Deo fieri, vel per Angelos, vel ad nutum suæ voluntatis. Et hoc modo possunt sine miraculo per specialem providentiam Dei, vel præparari apti concursus causarum secundarum, tum efficientium, tum materialium, ut talis effectus sequatur; vel possunt auferri impedimenta quæ Deus novit futura, si omnes inferiores cause sum cursum agere sine interventu alicujus providentiae specialis sinerentur. Hoc ergo modo postulamus a Deo peculiarem protectionem et curam in præstendo nobis haec bona, quod non est tentare ipsum, vel ejus potentiam, sed est supernaturalem ejus providentiam recognoscere. Eo vel maxime quod non absolute petimus extraordinarias illas actiones divinae providentiae, sed solum quatenus ad effectum consequendum fuerint necessariae. Sæpe enim effectus a nobis desideratus ac postulatus eveniet per communem cursum causarum naturalium; et tunc satis exaudit Deus orationem pro tali effectu, si cum hujusmodi causis concurrat, et non permittat per actionem dæmonum impediri, prout interdum potest, quod etiam nos postulamus, quando haec bona petimus. Denique, quoniam interdum fieri potest ut ad obtinendum bonum postulatum, verbi gratia, salutem corporis ægrotantis, neque ordinaria, neque extraordinaria naturalis providentia sufficiat, sed miraculosa necessaria sit, nullum est inconveniens quod ad hoc totum extendatur orantis intentio et petitio, quia hoc non est tentare Deum, quia non petitur simpliciter miraculum, sed sub conditione, si fuerit necessarium, et supposita convenientia beneficij postulati. Et hoc modo credendum est orasse Ezechiam, quando salutem postulavit et obtinuit; et in Scriptura inveniuntur plures orationes similes, et orationes Ecclesiæ pro hujusmodi bonis temporalibus, præsertim generalibus, ita possunt convenienter intelligi. Sic etiam solent fideles petere salutem, vel similia bona in locis piis, in quibus solet Deus ea miraculose operari in Christi honorem, vel Virginis, aut alicujus Sancti per ejus intercessionem, et interdum ea impetrant miraculoso modo juxta rationem fidei suæ, vel prout eis expedit, aut communi Ecclesiæ bono. Ita ergo satis constat quomodo haec bona, licet alias naturalia sint, per orationem convenienter petantur.

9. *Objectio.* — *Solutio.* — Solum video objici posse, hunc modum petendi haec bona solum habere locum in oratione quæ procedit ex fi-

de; nam oratio quam explicuimus manifeste procedit ex tali existimatione de Deo, quæ per solam fidem haberi potest. At postulatio horum bonorum videtur posse fieri naturali lumine, et per virtutem acquisitam, ut sentit Cajet. 2. 2, q. 83, art. 4. Et patet de Paganis, et aliis infidelibus, qui similia bona a Deo petunt. Respondeo breviter, illis infidelibus vel quibuscumque sic potentibus sufficienter fortasse satisfieri per responsionem Sotii et Veggæ. Addo vero vix posse intelligi in hujusmodi hominibus veram orationem, et petitionem a Deo talium bonorum, nisi intelligantur habere existimationem aliquam, saltem per humanam credulitatem, tum de providentia Dei, et quod sit auctor talium bonorum, tum de protestate libera ejus, vel ad impedienda illa, seu concursum naturalium causarum per quas fieri debent, vel ad conferenda illa, aut sine talibus causis, aut saltem præparando et procurando causas per quas fiant. Nam si isti infideles cogitent Deum, vel non cooperantem cum causis secundis, vel ita cooperantem ut non possit suum concursum immutare, nec potentem ad operandum aliquid immediate per seipsum circa ipsas causas secundas, saltem amplificando illas ad hoc vel illud operandum, non appetit quomodo possint talia bona a Deo postulare. Qui ergo illa petunt, aliquam cogitationem habent de hac potestate et dominio Dei, sive illam conceperint ex humana traditione, sive ex conjectura, quasi naturali lumine ducti. Sed nunc, ut sæpe dixi, solum de supernaturali oratione, quæ ex vera fide procedit, agimus, de qua etiam loquebantur Patres superius citati.

10. *Utrum haec temporalia bona per Christum Dominum peti debeant.* — Potest autem hic ulterius queri an haec temporalia bona possint aut debeant a nobis peti a Deo per Christum. Supponimus autem spiritualia omnia per Christum peti posse, ut infra videbimus. Ex quo recte concluditur temporalia bona, si tantum ut instrumenta virtutis, et in ordine ad spirituale salutem animæ petantur, per Christum peti posse, quia talia bona, sub ea ratione considerata, spiritualia censentur, unde sub meritum cadere possunt, et ita etiam Christus nobis illa meruit. Atque hoc confirmat usus Ecclesiæ; nam etiam quando salutem corporalem, pluviam congruentem, victoriam contra inimicos, et alia similia bona postulat, concludit orationem: *Per Dominum nostrum Jesum Christum*, quia semper postulat haec bona cum expressa habitudine ad

spiritualem fructum; ut in oratione pro infirmis ait: *Ut redditia sibi sanitatem, gratiarum tibi in Ecclesia tua referant actiones*, in oratione pro pluvia: *Ut praesentibus subsidiis sufficienter adjuti, sempiterna fiducialibus appetamus*, et sic de aliis. Difficultas ergo est, quando haec bona petuntur tantum propter commoditatem naturae, recta ratione regula ta; et ratio dubitandi est, quia petere aliquid per Christum, est propter meritum ejus postulare; at Christus non meruit nobis temporalia bona sub ea ratione spectata, quia non venit ut haec temporalia commoda nobis mereretur, sed ut salutem aeternam et media ad illam consequendam nobis obtineret; ergo nec nos possumus temporalia bona, ut talia sunt, per ipsum postulare. Unde est illud Augustini, tractat. 73 et 102 in Joan. : *Non petitur in nomine Salvatoris, quicquid petitur contra rationem salutis*. Et eodem modo dicere potuisse non peti in nomine Salvatoris, quicquid petitur extra rationem salutis, quod apertius dixit Gregorius, petere in nomine Christi, idem esse quod petere ea quae ad salutem spiritualem pertinent.

11. *Temporalium bonorum petitionem ex vera fide projectam fieri propter Christum Dominum*. — Nihilominus dicendum censeo, quacumque ratione honesta haec bona petantur ex vera fide et religione, posse peti propter Christum. Nam imprimis quicquid ipse Christus in oratione sua petere docuit, potest propter ipsum postulari; sed ipse docuit petere etiam subsidium temporale dicens: *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie*; ergo. Item, eo ipso quod aliquid petitur sub vera ratione boni honesti, vel in ordine ad illud, etiamsi ab ipso petente non referatur in altiore finem, ex se est aptum referri, et potest esse medium vel instrumentum, aut occasio spiritualis fructus, et ex parte Dei semper datur propter hunc finem; ergo justa ratione potest propter Christum postulari. Unde Augustinus et Gregorius supra solum dixerunt non postulari propter Christum, quod petitur contra rationem salutis; nam si quod petitur bonum est, et non est contrarium saluti, eo ipso, quantum est de se, potest esse aptum ad salutem, et potest in nomine Salvatoris postulari. Accedit quod talis oratio ex vi motivi includit (ut supra dicebamus) virtualem conditionem, ut si illud quod petitur, sit nocitum saluti, nobis non concedatur; quia hoc magis expedite nobis, ut supra dixit Augustinus; et qui prudenter petit,

semper intendit obtinere id quod petit, quatenus sibi magis expedit; ergo hoc satis est ut talis petitio per Christum fiat. Tamen quicquid petimus ex vera fide, petimus fundati in promissione ejusdem Christi; ergo totum id possumus postulare propter Christum. (Vide Basilium in Constitutionibus monasticis, cap. 2.)

12. *Christus Dominus, bona honesta, licet naturalia, et postulata sine respectu ad salutem, hominibus meruit*. — Unde existimo Christum nobis meruisse bona honesta, etiamsi naturalis ordinis videantur. Et quamvis a nobis, quando illa recipimus vel appetimus, in altiore finem non referantur, semper de se conferunt ad illum finem, et a Deo sub ea ratione semper conferuntur. Et hoc etiam confirmat usus Ecclesiae, nam semper per Christum petit, etiamsi interdum temporalia petat, non facta expressa mentione spiritualium bonorum, ut in multis collectis contra persecutores, vel pro peste animalium, et aliis, vide re licet. Et in quadam oratione pro quacumque necessitate hac utitur orandi forma: *Deus refugium nostrum et virtus, adesto piis Ecclesiae tue precibus, auctor ipse pietatis, et praestat quod fideliter petimus, efficaciter consequamur per Christum Dominum*. Haec autem orandi forma locum habet in omni honesta et religiosa oratione; nam si ex religione est, profecto pia est; et si est ex fide, fideliter in ea petimus; ergo quicquid per eam sic petimus, possumus per Christum petere, ut efficaciter consequamur. An vero debeamus semper sic petere, infra declarabimus.

CAPUT XIX.

AN TEMPORALIA MALA IN ORATIONE PETI POSSINT.

1. *De se malum non est temporalia mala sibi aut alteri petere*. — Ad hoc breviter dicendum est non esse intrinsece malum petere hujusmodi mala, vel sibi, vel aliis. Hoc constat ex usu Scripturae et Sanctorum, ut statim videbimus. Ratio vero est, quia hujusmodi mala non sunt mala simpliciter, sed secundum quid, unde respectu boni honesti, vel mali turpis illi contrarii, sunt indifferentia, eruntque simpliciter bona, si honesta ratione et propter finem simpliciter bonum appetantur; ergo ex tali intentione licet etiam peti possunt; ergo petitio talium malorum non est per se et intrinsece mala.

2. *Illorum malorum petitio ex duplice ca-*

pite oriri potest. — Unde secundo dicendum est, duplice ex causa posse aliquem haec mala sibi postulare. Una est, si existimet contraria bona fore sibi nociva ad salutem animae, ut si aegritudinem corporis petat, vel dolorem, quo vehemens aliqua tentatio libidinis, vel alia similis auferatur. In quo est considerandum, ex his bonis temporalibus, quædam ita esse in nostra potestate, ut nos ipsi licite possimus eis nos privare propter virtutem, ut sunt divitiae temporales, vel delectationes corporales, seu objecta, aut occasiones earum etiam non turpes, sed indifferentes, ut sunt illæ quæ ad deliciosum eibum aut vestitum pertinent. Si ergo privationes talium bonorum inter temporalia mala, vel potius incommoda numerentur, non solum possumus haec mala a Deo petere, sed etiam nobis ipsis illa inferre, relinquendo divitias, castigando corpus, et contemnendo honores. Unde in his potius postulamus a Deo ut nobis præbeat auxilium ad amanda haec incommoda, et virtutem ad illa nobis inferenda, quam ut ipse per se ea faciat. Quamvis etiam recte postulemus ut auferat a nobis occasiones habendi talia bona, quia non solum recte optamus non habere illa in affectu, sed etiam non habere in effectu, nec solum cupimus illa non querere, verum etiam neque ad illa queri, aut vel invitum ad illa recipienda compelli, propter periculum vel impedimentum majoris boni, quod ex eis timemus. Alia vero sunt temporalia vel corporalia incommoda quæ non possumus nos licite nobis inferre, ut est aegritudo, mutilatio corporis, mors, et propria infamatio in re gravi, juxta uniuscujusque statum. Et nihilominus haec licet nobis desiderare propter honestum finem, et quatenus evenire possunt sine culpa aliquius. Non enim quicquid licet desiderare, licet facere, et e converso, non quicquid illicite a me fit, illicite a me desideratur, quia potest desiderari ut ab alio fiat, a quo licite fieri potest. Sic Job mortem desiderabat, quam inferre sibi non poterat; et Paulus aiebat: *Cupio dissolvi, et esse cum Christo*. Sic etiam ego non possum procurare aegritudinem corporis mei, quia non sum dominus ejus; Deus autem, qui est dominus, potest illam facere vel procurare: quia ergo ipse cum potestate habet etiam scientiam, an aegritudo mihi expediatur ad majus bonum, necne, ideo et sub illa ratione possum illam mihi desiderare, et a Deo petere ob eumdem finem, in quo virtute includitur illa conditio. Si mihi expediatur,

quamvis ab ipso petente non cogitetur neque apponatur. Atque hoc modo sepe Sancti considerant dolores corporum, tormenta, persecutions, infamations, et similia, eaque in oratione petunt. Quomodo intelligent multi illud Psalmi 25: *Proba me, Domine, et tenta me, ure renes meos, et cor meum*; ubi Augustinus: *Adhibe medicinale purgatorium, quasi ignem delectationibus et cogitationibus meis*; et Hieronymus: *Proba me, Domine, in tentationibus, et tenta me, ne aliquid in me delicti remaneat*; unde August. serm. 30 de Sanctis, ponderans illud: *Ure renes meos, et cor meum*: *Ad comprobandum (inquit) devotionem suam geminum sibi ignem postulat (scilicet renum et cordis), ut luctamine habito, ostendat in se plus posse amorem Christi, quam pœnam tyranni*. Hic ergo modus orationis licitus est, quamvis fortasse non sit omnibus consulendus, quia non omnes sunt apti vel idonei ad hoc genus probationis, et interdum esse posset presumptio illam appetere, aut postulare sibi. Unde legimus Paulum, cum stimulo carnis affligeretur, *ter Dominum rogasse, ut a se discederet*, quia tunc ignorabat quid sibi magis profectum esset; ergo regulariter hoc potius imitandum est, quia non sumus nos Paulo perfectiores, et in dubio potius de nostra fragilitate timere debemus. Quanquam quia non in omnibus his malis, vel temptationibus, æquale est periculum, ideo nec omnibus personis, nec de omnibus his malis idem potest ferri iudicium, sed prudenter, et sollicite probandi sunt spiritus et desideria, an ex Deo sint.

3. *Temporalia mala diverso modo nobis ac aliis postulanda sunt*. — Ultimo dicendum est, quamvis interdum possimus sine peccato aliis haec mala temporalia precari, non tamen eodem modo, nec cum tanta libertate, sicut nobis ipsis, ideoque in hujusmodi oratione magna cautela adhibenda est. Declaro singula: nam imprimis non licet petere haec mala proximis, ut a nobis, id est, ab ipsa persona orante inferenda, quomodo aliqui solent petere a Deo vindictam de inimico, non solum desiderando, et petendo ut Deus ipse illam faciat, sed etiam petendo vires et auxilium ad illam propria auctoritate exequendam. Nam hoc est petere id quod facere est malum, et peccatum ipsi petenti, et ideo talis oratio non solum Deo non placet, sed etiam fit in peccatum ipsi petenti, juxta illud Psalm. 118: *Et oratio ejus fiat in peccatum*; quod ita exponit Ambros., serm. 22 in Psalm. illum. Deinde